

Nepokloním se

1. čtení: Exodus 20,1-17 Desatero

Kázání: Daniel 3,1-21 ... Šadrak, Měšak a Abed-nego odpověděli králi: "Nebúkadnesare, nám není třeba dávat ti odpověď. Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivé pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás. Ale i kdyby ne, věz, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme." ...

Bratři a sestry,

hned na začátek se omlouvám, že dnes budu mluvit trochu víc o sobě. Trochu víc, než se možná sluší, aby farář v kostele mluvil. A tajně doufám, že najdeme společnou řeč a že moje přemýšlení není zas tak vzdáleno tomu vašemu. Ale kdybyste měli pocit, že jste holt někde jinde, že jste prožili něco jiného a koukáte se na svět jinak, zkuste to prosím vydržet. Dál si uchovejte vlastní vnímání tohoto příběhu a dnešní kázání berte s úsměvem a nadhledem, ke kterému jste, věřím, ve vlastní víře dorostli.

Tenhle příběh znáte, většinou už od dětství. My, co jsme prošli nějakým způsobem nedělní školou, víme o třech mládencích v ohnivé peci. A já si to pořád pamatuju. Ty svoje pocity. Jak jsem před očima viděl tu obrovitánskou zlatou sochu a toho krále a ty vojáky, kteří to všechno měli hlídat. A viděl jsem ty tři kluky, kteří tomu všemu řekli se zdviženou hlavou: Ne. My se nepokloníme. Vedle Arnolda Schwarzenegra a Jean Cloud VanDamma a Vintoua byli tihle tři jedni z mých největších hrdinů. Ti, kteří se postavili přesile a šli do prohraného boje. A viděl jsem ten přihlouple nechápající výraz v obličejí krále, když ti kluci neshořeli. Ano, známe ten příběh. Oni nakonec neumřeli v té peci. Bůh je zázračně zachránil. Přežili ten hrozný žár, i když ti zlí vojáci, kteří je tam vhažovali byli sami okamžitě spáleni na uhel. Krásný biblický příběh z dětství. Hodně pro mě znamenal. A pořád si v sobě něco z toho dětského vidění v sobě nesu. Doufám, že vy taky.

No, pak jsem stárl. Lecos jsem slyšel v kostele, něco jsem přečetl, taky jsem začal studovat teologii a dostal se k dobovému pozadí toho příběhu. Začínal jsem vidět věci v souvislostech. A o to víc jsem tenhle příběh žral.

Král Nebukadnezar. To byl přece ten král, který dobyl celý Izrael, zničil město Jeruzalém, zničil Boží chrám, všechno odtamtud ukradl a navíc většinu Izraelců odvedl do zajetí v Babylonu. Král, který proto, aby ovládal všechno a všechny, aby měl moc i nad tím neniternějším v člověku, nad jeho náboženskou vírou, postavil sochu a ovládal tak celý svět pomocí vzývání této sochy. A tohoto krále jsem najednou mohl vidět jako totálního blba. Jako trotha. Jako člověka bez vlastních zásad, vnitřně nestálého, jako zbabělce. Stačí si přečíst, co tomu našemu příběhu předchází a co mu následuje. Celý ten příběh si mimo jiné dělá z toho krále srandu. Veliký král Nebukadnezar je vlastně jenom hloupý králík pobáhající sem a tam.

Ta zlatá socha. Vysoká třicet metrů a široká tři metry. Strach nahánějící a úctu budící? Kus železa. K smíchu. Co je na hroudě zlata hodno uctívání? Co je to za boha? Vždyť jenom stojí na kopci, stojí a čumí. Nic neřekne, nic neudělá, neudělá ani krok. K smíchu. A k pláči. Co všechno dobrého a důležitého by šlo za to zlato nakoupit, aby byl svět o něco příjemnější místo pro život?

Všichni ti klanějící se lidé. Když začal ten kravál, hlas rohu, flétny, citary, harfy, loutny, dud a rozmanitých strunných nástrojů, všichni jako tupé loutky padali na kolena. Proč? Jaká strašná komedie to musela být. Všichni kuchaři přestali míchat guláš a museli se klanět. A guláš se připálil. Myslím, že moc často se neklanělo. Připálený guláš není nic moc. Všichni doktoři, kteří měli zrovna na stole pacienta, se klaněli. Vysoká úmrtnost během toho klanění se musela být. Klaněli se i ti nemocní? No, zase se třeba v tu chvíli tolik nekradlo. Protože i zloději se museli klanět. Jenže oni se klaněli i policatí, tak kdo pak ty zloděje hlídal? K smíchu.

A do toho všeho ti tři kluci, Šadrak, Měšak a Abednego. Kluci z Izraele. Dobře vychovaní, věřící kluci, kteří řekli ne. Tohle my dělat nebudeme. To je porušení desatera. A to si králi ani ty zlatá socho nezasloužíte. Ne. A klidně půjdeme do rozžhavené pece. Takovou víru a odvahu bych chtěl mít.

Ale rostl jsem. A pomalu jsem zse začal dívat i na jiné filmy a nacházet i jiné hrdiny. A postupně mi to docházelo. Ti kluci nebyli hrdinové z filmu. Byli to prostě jen tři věřící kluci. A že se báli, tím jsem si jist. Každý na jejich místě, a že jich od té doby bylo hodně, kteří řekli zruďným systémům: Ne, každý z nich se bál.

Nevěděl, co přijde, nevěděl, jak dokáže snášet bolest a utrpení. Ale nad strachem v nich zvítězila víra. Víra v dobro a pravdu. Víra mimo jiné taky v důležitost vlastní vnitřní integrity. A samozřejmě Víra a důvěra Pánu Bohu. Ale jiná, než jsem si do té doby myslel. Člověk zná ten příběh a ví, že to dobře dopadne. Ale oni to nevěděli. Jejich víra nebyla založená na tom, že když budou poslouchat Pána Boha, Pán Bůh je ochrání před vším zlým. To je přece v té jejich větě: Ale i kdyby ne, králi. I kdyby Bůh nesestoupil, i kdyby nás nechal, nezachránil nás, kdybychom se prostě v té peci uškvařili. Tvoji soše se klanět nebudeme. Víra a důvěra, která dokáže překonat i strach o vlastní život. Prostě proto, že dobro je dobré, pravda je pravdivá a Bůh nám dává naději, že právě jen život v pravdě a v dobru má smysl, my se poklonit nemůžeme. Děj se vůle Boží.

Ale rostl jsem. Nebo stárl. A přišli otázky, kterým se, myslím, člověk nevyhne na cestě k dospělosti. Spousta otázek nad tímto příběhem.

Ta první? Bůh ty tři kluky zachránil. Je to dobrý a krásný příběh. Ale co ty miliony a miliony, které nezachránil? Které nechal v těch pecích uškvařit se a rozpadnout se na prach? A jenom z té minulosti, kterou někteří zde dokonce pamatují, jsou takových obětí miliony a miliony. Co ty spousty lidí, kteří řekli: Ne, nepokloním se hitlerovi, ani stalinovi, ani KSČ. A Bůh je nechal zemřít v komorách, ve vyhlazovacích a pracovních táborech. Kde byl Bůh? Je to otázka Bohu, na kterou člověk může dostávat odpověď právě jen od Boha. A možná bude muset do konce života žít život víry a tuhle otázku unést. A přece i v tom našem příběhu je náznak odpovědi. Možná malé odpovědi ale moc důležité. Kde byl Bůh? Nebyl s tím králem, ani s jeho vojákama. Ti se museli klanět, na skutečného Boha neměli čas. A nebyl ani v té soše. Ta musela stát, mlčet a civět. V tom příběhu se dál dočtete toto: (Daniel 3,25 a 26) Nebukadnezar se otázel se královské rady: "Což jsme nevhodili do ohně tři svázané muže?" "Hle, vidím čtyři muže. Ten čtvrtý se svým vzhledem podobá božím synu." Bůh, ten skutečný Bůh byl s těma klukama v té peci.

Moje druhá otázka. A co všichni ti, kteří se klaněli? Jak je to možné? Co babylónci a jiní, ale byla tam přece spousta věřících židů, kteří znali destaero: Já jsem Hospodin, Tvůj Bůh, který Tě vyvedl z egypta, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne. Jakto, že se tam nepíše o tom, že všichni Izraelci řekli: Ne, nepokloníme se? Jaktože všichni věřící křesťané neřekli Ne Hitlerovi, Stalinovi, KSČ? Co s těmi, kteří se klaněli? Nebo alespoň mávali mávátkem na prvního máje a stáli v těch vítacích průvodech? Co se všemi těmi křesťany, kteří vstoupili do strany? Často slyším takový povzdech, jak nás kdysi v tom kostele byla spousta, jak byly plné kostely. Kde byli ti věřící, když bylo potřeba říci Ne? Jedna malá odpověď. Není na Tobě, člověče, abys je soudil. A není na tobě ani to, abys sám sebe odsoudil, žes neměl dost odvahy. A kdo zná všechny motivy? Kdo ví, co u koho byla odvaha? Víra a vztah s Bohem je mimo jiné také intimní věc každého člověka. Bůh nikoho z nás nepovolal za soudce.

Ale další otázka. Jak je to s tou odvahou víry? Je to vážně tak skvělá věc? A co všichni ti odvážní věřící, kteří mají dokonce takovou odvahu, že obětují svůj život. Že se přepásají těma výbušninama a jdou se nechat odpálit někam do davu? To jsou taky věřící, taky odvážní. Ne každá víra a každá odvaha je dobrá. A je mi líto, ale není to tak, že všechna náboženství a všechny víry jsou vlastně stejné. Nejsou. Někdo prostě věří v lásku a naději a někdo věří v nesmysly a zlo. A je třeba tyto dvě věci oddělovat. Ne každá odvaha víry je ctnost.

Mám spoustu otázek. Ale jedno z toho příběhu snad vyplývá jasně. Nepokloň se. Ale komu? Komu se dneska nemám klanět? Když nejsou žádné třicetimetrové zlaté sochy? A dokonce i klanění vyšlo z módy. Kdy jste se vy naposledy poklonili? Tak co vlastně dneska s tím příběhem? Dneska už snad nikdo není tak blbý, aby postavil třiceti metrovou sochu a nutil všechny se klanět. Svět se trochu změnil. A změnili se i ty sochy. Ale přeci mi z toho příběhu vyvstávají alespoň tři věci pro nás.

Ta první: Je to příběh o důvěře. O důvěře v Boha, který není vidět a někdy se nezjeví ani když bych hrozně moc chtěl, a někdy neodpoví. Ale je se mnou. Smím mu věřit a opřít o něj svůj život, i kdyby to mělo špatně dopadnout. A nemusím si hledat boční vrátka a postraní cestičky k tomuto Bohu. Smím důvěřovat.

Ta druhá věc: Je to vlastně příběh o poslušnosti. Vždyť ti kluci neudělali nic jiného, než že poslechli to, co se naučili doma od táty a mámy nebo v nedělní škole...desatero Božích přikázání. Docela často není potřeba řešit složité etické dilemata. Prostě stačí: Nepokloníš se, a nepokradeš, a nesesmíš a nezabiješ...to stačí.

A ta třetí věc, Je to příběh o odvaze. Příběh o tom, že se dá jít jinak, než všichni ostatní. Že nemusím a často ani nemám se zařadit. Můžu být jiný, jinak se oblékat, poslouchat jinou hudbu, můžu nekrást, když ostatní kradou a můžu se neposmívat, když všichni ostatní jo, můžu se zastat člověka, když ostatní člověka nevidí. K víře patří odvaha. Odvaha být jiný, než ostatní. I když třeba v očích ostatních budu za troubu.

Amen